

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

A földmivvelésügyi tárca költségvetése a képviselőház előtt. Hogyan táplálkozik a növény s honnan származnak tápanyagai? K. Á.

Néhány szó a kőmény termelésről.

Magyar földmivvelési és közlekedésügyi járadék-intézet.

Irodalom.

Falusi gazda naptára.

Vegyések.

Gyászhir. (Idősb Rucska János.) — Kérelem a lóhermag termelő gazdákhöz. — A bábolnai magyar királyi ménésbirtok. — Mezőgazdasági biztosítás. — A földmivvelésügyi miniszterium új ügyosztálya. — Juh- és gyapjukivitelünk. — Italmérségi engedély nélkül való kimérés. — Gyümölcsbehozatal Amerikából

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

A földmivvelésügyi tárca költségvetése a képviselőház előtt.

Fenyegető gazdasági válságunkkal, mint említettük, minden politikai pártunk komolyan foglalkozik. Földmivvelési kormányunk is számos törvényjavaslattal fog nem sokára a törvényhozás elé járulni. Sok oly intézkedést készül tenni, mely egész mezőgazdaságunkat reformálni van hivatva. A most megindult költségvetési vita egy nagy vitává fog kifejlődni előre láthatólag. Ez alkalommal földmivvelésügyi miniszterünk nagyszabású beszédéből kívánunk az általános mezőgazdasági politikánkra vonatkozó részből kivonatossan pár fontosabb részt közölni.

A gazdasági válságról következőleg nyilatkozott:

Meggyőződésem szerint folytatni kell következetes és öntudatos munkával azt, a mire nézve már ma a gyakorlati eredmény kritériumával bírnak és hozzáilleszteni, még pedig rendszerbe illeszteni mindazon tevékenységet, a melyet a kellemetlen gazdasági viszonyok, mondjuk, a válság, parancsolólag mi reánk ró. Ezen szó: „válság” alatt nem akarok valami divatos szót érteni, hanem értem a gazdaság évi költségeivel, vagyis regiejével szemben a jövedelem aránytalanságát, értem azt a nagymérvű depressziót, a mely már egy idő óta a gazdasági téren észlelhető, a mely napról napra aggasztóbb jellegű és az én nézetem szerint nem is tekinthető muló természetűnek. Ha az okokat kutatjuk, melyek a mezőgazdasági termények árának hallatlanul alacsony voltát előidézték, meg kell, hogy győződjünk arról, hogy itt nem egy mai, vagy tegnapi bajjal állunk szemben, hanem, hogy ezen baj inkább állandó természetű. Részint a ten-

geren túli gyarmatosítás óriási haladása, részint a vasutak, a közlekedési eszközök rohamos fejlődése, részint pedig a technikai vívmányok.

A lokális termelés sikerének helyi jelentőségét okvetlenül visszazoritotta. A termésfeleslegek, legyenek azok bárhol, utat törnek maguknak, még pedig lehet mondani, hogy mind a mai napig a minőség rovására. Ezt mi magyarok mindenesetre legjobban érezhetjük, mert éppen a mi buzánk, kitűnő minőségénél fogva, máig mindig azon szerencsés helyzetben volt, hogy ott is, akkor is tudott magának piacot biztosítani, a hol és amikor még nagyobb mérvű feleslegek is voltak. Meggyőződhetünk arról t. ház, hogy ez állapot nem sujtja tisztán csak a mi hazánkat, egyáltalán nem sujt csak egy országot vagy egy világrészt, hanem sujtja ugyszólván az egész világot. Ez egy oly kalamitás, amely általános, és a mely kalamitás annak következtében egyoldalú intézkedés által történjék a forgalmi téren, vagy bármily más téren, egyáltalán orvosolható nem lesz.

Ezen a bajon nézetem szerint ugyan igen nehéz segíteni és okvetlen föladatunk az, vagyis inkább abban a kényszerhelyzetben vagyunk, hogy fel kell venni a versenyt a tömegesen termelő országokkal és pedig az olcsóbb termelés, a szemtermelés relativ fokoztatása és a termelt anyag értékének biztosítása által. Az én állásomat ezen tárca vezetésénél úgy fogom fel, hogy éppen ebből folyólag nekem oda kell hatni, hogy egy a törvényhozás, mint az adminisztráció útján ezen célok elérésére minél inkább lehetőséget és alkalmat nyujtsak. Az olcsó termelés egyik feltétele nézetem szerint, hogy a gazda regije, vagyis jövedelme ne nehezdedjék egyoldaluan, kizárólagosan a szemprodukcióra. Igaz, hogy a szemprodukció szükséges, ép oly igaz, hogy a szemprodukció fokozása okvetlenül szükséges és főszempont, de még sem találnám helyesnek, ha ezen kizárólagosság, mely ma országunknak legtöbb részében konstatalható, továbbra is ilyen mérvben fentartatnék. A helyi viszonyok által indokolt és irányított intenzivitás nélkül lehetetlen elérni azt, hogy minél kisebb helyen, minél többet produkálhassunk, ami pedig mai nap első feladatainknak is legelseje kell, hogy legyen.

A gazdálkodás átalakulásának iránya ezáltal ugyszólván meg van adva és én azt hiszem, hogy felesleges itt konstatalnom azt, hogy Magyarország gazdaközönsége máris mennyire felfogta és átérezte ezen szituáció valóságát.

Nekem első sorban az a feladatom, hogy arról gondoskodjam, hogy ezen átalakulás minél teljesebb és minél általánosabb legyen.

Érdeklél otvastuk beszédének azon részét, mely a hitel viszonyok rendezéséről szól és melyet következőkben közlünk:

Azonban, a t. ház, mindezek mellett sem szabad elfelejteni, hogy a mezőgazdaságban politikai szempontból elsőrendű fontossággal bír a mezőgazdasági hitelviszonyok kérdéseinek sürgős rendezése.

Én részemről, de azt hiszem, bárki is a világon, nem képzelhetek magamnak egy belterjes gazdálkodás keresztülvitelének lehetőségét a nélkül, hogy a gazdaközönségnek meg legyen adva az olcsó és megfelelő mérvű hitel. Igaz, már évek óta konstatalhatjuk azt, hogy pénzügyi viszonyaink egyáltalán határozottan javultak; konstatalni lehet, hogy a jelzálog-lekötés mellett megszerezhető pénz jóval olcsóbb és könnyebben is megkapható. Hanem azért ezen állapotoknak előnyei mégis csak ott érvényesülnek, a hol nagyobb kölcsönről, tehát nagyobb jelzálog-alapokról van szó, de ott, a hol kis tételek forognak szóban, már a közvetítés okvetlenül drágává és költségessé teszi az egész eljárást, minek következtében ez az állapot a kisbirtokos igényeinek nem felel meg. Nézetem szerint ezeken az állapotokon legjobban segíthetne egy nagy és igazán erős központi intézet, nevezük agrárius banknak, nem bánom, de mindenesetre olyan intézet, a mely igen nagy pénzerővel rendelkezik és az egész országra kiható szövetkezeti szervezettel kapcsolatos.

Hogyan táplálkozik a növény s honnan származnak tápanyagai?

IV.

Az egyén elpusztul, de a fajok megmaradnak és a természet megifjodása következtében minduntalan új és friss lények jönnek létre.

Az élet szakadatlan küzdelem a halállal. A halál megtámadásait megifjodás által veri vissza az élet és így pótolja a prédául esett egyéneket.

Csalódik az, a ki azt hiszi, hogy az eleven lény valami állandó. Az élő lényt nem helytelenül egy vizeséssel hasonlítják össze, mert látszólag az is mindig ugyan azt a képet mutatja; pedig jól tudja mindenki, hogy ebben a vizesésben még egy pillanatig sem marad egy vizrészcseke sem ugyan azon a helyen, hanem az egyik a másikat minduntalan eltolja és pótolja.

Az eleven test külső alakjától és belső berendezésétől függ alkotó anyagainak elegyülése és elhelyezése, de azért az az eleven testben egy pilla-

Lóhere, luczerna

és egyáltalán gazdasági magvakat

legmagasabb áron vásárol

B u d a p e s t e n, A n d r á s s y - ú t 23. s z.

Mauthner Ödön

magkereskedése,

natig sem ugyanaz, mert az anyagcsere szakadatlan. A részecskék, melyek most egy helyecskén együtt vannak, a jövő pillanatban már szét vannak szórva és a másik által pótolva. Mert az apró részecskék az atomok, a melyek az eleven testet felépítik, csak egy ideig engedelmességek az élet szolgálatában; előbb vagy utóbb eltávoznak, hogy a vonzó erők szabad játékát kövessék, mely az elemeket a nem eleven természet tartósabb összekötéseibe fűzi össze. Azért kell az eleven testnek mindig új elemeket kívülről mint táplálékot felvenni, hogy veszteségeit kiegyenlítsse; és az elemek annyira jól, annyira szorosan illeszkednek a kiválasztott helyébe, hogy a modern tudomány legjobb mikroszkopiumaival is a természettudós csak hosszabb idő múlva veszi észre, hogy változás történt.

Az eleven testekben az atomok molekulákká egyesülnek, ezek pedig többed magukkal az u. n. micellumokat alkotják. Egy molekula, egy micellum nem bírhat az élet tulajdonságaival, mert élettel csak az bír a mi magához nem hasonló anyagból, magához hasonló anyagot képezhet. Az eleven test jó részt u. n. colloidalis (szilárdtól majdnem egészen folyékony) anyagból áll, miután pedig egy molekula cseppfolyó nem lehet, minden eleven lény egy kémiai elegy, mely alakját megváltoztathatja, vegyi molekuláit szétbonthatja, az egyes szétbontott részeket másképp felhasználhatja vagy egyáltalában kiválaszthatja. Ott hol annyi folyamat mutatkozik, ott több és különböző nagyságú micellumoknak kell az eleven lény felépítésénél közre működni. Ezek után kétségtelen, hogy a legpiczinyebb eleven lény több mint egy, sőt igen sok micellumból áll, szám szerint nem mondhatni meg mennyiből, de *Nägeli* számítása szerint a legapróbb *monerek* micellumai milliókra mennek.

A legkisebb élőlények olyan aprók, hogy azokat legjobb mikroszkopiumainkkal nem láthatjuk; hogy milyen piczinyek ezek, legjobban mutatja az, miszerint a mikroszkopiummal még látható növénykék (*Bacteriaceák*) *Nägeli* számítása szerint, oly könnyűek, hogy belőlük légszáraz állapotban 30 000 000 000 azaz harmincezer millió alig nyom egy milligrammot, pedig 1 000 000 milligramm meg egy kilóra.

Ezek a legpiczinyebb növények már igen bonyolodott összeköttetésű szervezettel bírnak, mely *protoplaszmából* áll, ez egy szó, melyet minden mivel ember legalább hallásból ismer. A protoplaszma az u. n. könnyű atomsúly elemekből Carbonium-, Oxygenium-, Hydrogenium- és Nitrogenium, továbbá Kén és Phosphorból áll; azért ezeket az elemeket életet létrehozóknak (bio-éneknek) is nevezik. Egykor azt hitték, hogy eleven lényekben egy külön erő van, az *életerő* és ehhez mérten azt hitték, hogy a szervetlen vegytan törvényei nem alkalmazhatók a szerves vegytanra, de a mióta *Wöhler* (1828) cyansavas ammoniakból, az első, egy szerves összeköttetést, a hűgysavat elemeiből állította össze, azután *Kolbe*-nek (1845.) a trichloreccsav teljes synthesise sikerült és az ötvenes években *Berthelot*-nak az alkohol- és hangyasavé; a szerves vegytan mint a carbonium-összeköttetések vegytana, csak része az összes vegytannak.

De térjünk vissza a protoplaszmához. Egy apró protoplaszmarögöcske egymagában már önálló lény is lehet; ezt már *sejt*-nek nevezik, a legújabb időkben pedig *Sachs* és követői *energíd*-nek. Ők t. i. úgy vélekednek, hogy abban a finom szemcsés, nyálkás folyékony (colloidalis) protoplaszmában, melyet cytoplaszmáinak neveznek, a protoplaszma többi formált részei a sejtmagok, a centrosphaerák, a chromatophorok, különböző nagyságú de többnyire gömbölyű testecskék, apró részecskék. Különösen a sejtmagok képezik az életműködések középpontját a környező cytoplaszmában, tehát (a sejtmag és a hozzá tartozó cytoplaszma) bizonyos erővel felszerelt életegységei a szervezetnek. Igen picziny növények csak egy ilyen erőcentrummal bírnak, mások sokkal, vagy számtalannal, sok-sok milliókra menőkkel. Mi ezeket az energideket kis meztelen sejtesteknek vehetjük. Sok apró lény van, mely csak ezzel bír és így meg is élhet, de van ezután igen sok — és mondhatni a növények legtöbbje ilyen — a mely külső védelemre, mondjuk ruhára szorul, ez a ruha igen egyszerű és köröskörül mint egy

mindenütt záradó ing, mint egy szilárd burok (sejthártya) veszi a sejtestét körül, miután a protoplaszmából kiválasztott és szilárd átlátszó héj alakjában megmerevedett. A legtöbb ide tartozó növény olyan, a melynek minden energidjének, külön-külön sejthártyája van, ilyeneket neveznek rendszeren *sejt*-nek. De vannak alsóbb rendű növények p. *algák* moszatok, melyek sok energiddel bírnak egy közös sejthártyában, ezeket *coeloblast*-oknak nevezik.

A *sejt* elnevezés onnan ered, hogy midőn (1667-ben) *Hooke*, egy angol tudós, ki legelőször foglalkozott behatóan a mikroszkopiummal, egy vékony paradugószeletkét eszközével megnézett, azt olyannak vélte látni, mint a mézes lepénysejteit. A *sejt* kifejezés megmaradt. A két férfi, ki a növénybonczatant 1671. mint tudományt megalapította, nem volt oly szerencsés az erre vonatkozó kifejezések megválogatásánál, *Malpighi* tömlőknek (*utriculus*) vagy gömböcskéknek (*globulus*), *Grew* pedig hólyagocskáknak (*bladdens*) nevezte.

Sokáig abban a véleményben voltak, hogy ha sok *sejt*, mely sejthártyával el van látva, együtt képez egy összefüggő szövetet, az egyes sejtek egymástól teljesen elvannak zárva, de ez jórészt nem áll, hanem a sejtfalon át igen vékony protoplaszma szálak (u. n. protoplaszma-összeköttetések) húzódnak, úgy hogy tulajdonképpen egy nagy élőfa is egy nagy összefüggő protoplaszma-tömegeből áll, melyet a különböző alakú sejtfalak, számtalan apró fiókra osztanak.

A protoplaszma fenn említett hat vegyi elemei közül, csak három és pedig a Carbonium, Oxygenium és Hydrogenium alkotja a sejtburkot, melynek nemzetközi neve, úgy mint a vegyi összetételé cellulose. A sejthurok vagy sejthártya átlátszó, mint az üveg, rugalmas és elpusztíthatlan mint az aczél. A penészek sejtburka többnyire Nitrogeniumot is tartalmaz, mely nem a protein-anyagok formáját ölti magára, ezt penész-cellulosenak nevezik.

K. A.

Néhány szó a kömény termeléséről. *)

Régóta hangoztatjuk, hogy hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat; ennek dacára a legtöbb helyen ez még mai napig is csak kívánság. Már pedig nagyon kívánatos volna, ha egyoldalu üzemiünket a megváltozott piaci és termelési viszonyokhoz alkalmaznánk, mert ez által sokkal jobban lehetne küzdeni azon válság ellen, a melybe a jelenlegi alacsony gabonárak mellett jutottunk.

Azon növények között, a melyekkel a válság ellen megküzdenének, mindenek előtt az ipari növényeket kell felemlitenünk. Ezen csoportja a kulturnövényeknek az, a melyre nálunk még igen kevés gondot fordítanak s a repce, mák, napraforgó, len és kenderen kívül alig termelünk ipari növényt, úgy hogy az ipari növényeknek legnagyobb részét kénytelenek vagyunk a külföldről drága pénzen importálni, a helyett, hogy azokat mi vinnénk ki, a miből bizonyára több haszon hármozna ugya termelőre, valamint az országra is. Egyike azon ipari növényeknek, a melyeket a külföldről importálunk a kömény is, a melyet hazánkban csak igen kis területen termelnek, pedig termelése annál is inkább indokolt, mert a vadon növény nálunk is nagyon sok helyen előfordul, s így nem kell attól félni, hogy a talaj vagy éghajlati viszonyok neki meg nem felelnének.

A konyhakömény (*Carum carvi* L.) a melynek termeléséről a következőkben röviden szólni akarok, az Umbelliferák családjába tartozik. Két éves növény, szegletes és élelt szárral. A szár felső végén lombszerűleg elágazik. Levelei kétszer szárnyaltak, hasogatottak, a melyek között az alsók keresztbe állanak. Virága fehér vagy piros. Gyümölcse két egymástól szétválló gerezdéből áll. A gyümölcs 4-6 m/m hosszú, 1.2—1.3 m/m széles és hosszában öt, világosbarna színű rovátkával bír, míg a mag alapszíne sötétbarnás.

A rovátkák közt haladnak az olaj sávak, a melyek a magvak fűszeres ízét adó köményolajat tartalmazzák.

*) Mutatvány a „Falusi Gazdák“ naptárából.

A köményt fűszerül, gyógyyszerül, a kömény-pálinka és likör továbbá a köményolaj előállítására használják. Mindezen esetekben a köményolaj játsza a főszerepet, a miért is a kömény értékét első sorban is annak olajtartalmára határozza meg. Az olajtartalom maximálisan 6%, átlagban 4%, szokott lenni. A legolajdusabb növényt Hollandia, Svéd és Norvégország, továbbá keleti poroszország szolgáltatják.

Hogy az olaj tartalmát minő körülmények befolyásolják, még ez eddig kellőképp tanulmányozva nincs. A legnagyobb valószínűség szerint a klíma az, a mely erre a legnagyobb mérvben befoly, mert tapasztalás és végzett kísérletek szerint az északibb vidéken termelt kömény mindig olajosab, mint a déli vidékeken termelt.

A kömény azonban nemcsak mint ipari növény méltatandó figyelemre, hanem mint takarmány növény is, minthogy az állatoknak éppen oly fűszere, mint az embereknek s tapasztalás szerint kitűnő diätetikus hatása van, s az emésztési szerveket erősíti, valamint a tejelválasztásra is kedvezőleg hat. A felfuvódást okozó takarmányok, mint pl. fiatal nedves lóhere közé köményt keverve, ennek felfuvódást okozó hatása megszűnik, ép ezen okból nagyon ajánlatos kevés köményt ugy a leveles takarmányok, valamint a fűmagvak közé is elvetni.

Az olaj kivonása után visszamaradó pogácsa jó takarmánya a tejelő marháknak, s átlagban 20.1% nitrogén tartalmu anyagot, 18.1% zsírt és 28.1% nitrogénmentes vonat anyagot tartalmaz.

A mi klímánk alatt a kömény bátran termelhető; a téli hidegeket jól kibírja, kifagyásától tartani nem kell. A talaj iránt nem válogatós. Minden talajon megterem, különösen ha az meszet is tartalmaz, legjobban megterem a mésztartalmu vályogtalajon, s pedig annál jobb, minél jobb a talaj termőereje, s minél mélyebb a termőréteg. A nedves tajaft nem szereti, a miért is víz át nem bocsátó altalajjal bíró földeken termelése nem jár nagy sikerrel.

Minthogy termést csak a második évben hoz, azért vagy tavasszal védőnövénynyel, vagy nyáron az elővetemény letakarítása után vetendő el.

Az első esetben védőnövényül az árpa vagy zab ajánlatos, de lehet vetni p. o. tavasszal védőnövényül repce közé is. Legcélszerűbb volna tavasszal védőnövény nélkül vetni, de ez esetben természetesen azon évre a föld hozamáról le kell mondani. Hogy az első évben kellőképp megerősödjék, védőnövényül nem szabad oly növényt választani, a mely későn kerül le a talajról, mint p. o. tavaszi buza, vagy későn érő árpa.

A kömény kitűnő előveteménye a buza és rozsnak, sőt kedvező idő esetén még repce is vethető a kömény tarlójába.

Sok helyen a köményt nem egy, de 2—3 éven át is aratják. Ha az időjárás kedvező és a talaj jó termő erőben van, úgy még a másodszori termés is elég jó szokott lenni, azonban kedvezőtlen időjárás esetén vagy sovány talajon tovább, mint egy évig teremni hagyni nem érdemes.

A kömény jó termőerőben lévő talajt kíván, a miért is legcélszerűbb vagy frissen trágyázott földbe, vagy pedig trágyázott kapás növények után vetni. A műtrágyák közül legjobban meghálálja a foszforsavat és nitrogént. Ez utóbbi fejtrágyául is előnyösen alkalmazható; különösen jó a fejtrágyát a védőnövény letakarítása után adni.

A talajt kömény alá lehetőleg jól elő kell készíteni; a mélyen szántott talaj megengedi, hogy erős gyökérzete mélyebb rétegre hatoljon be.

A vetés legegyszerűbben sorba vetőgéppel történik. E célra csakis jó, kitűnően csirázó, lehetőleg egy éves magot szabad használni. Vetésmódját illetőleg legcélszerűbb azon eljárás, hogy elsőben elvetetik a védő növény, azután pedig közvetlenül utána a kömény, oly módon, hogy a sorok a védő növény sorai közé esenek.

Ez azonban csakis oly védőnövények közt lehetséges, a melyek szintén széles sorokba vetetnek, mint pl. a borsó. Ha azonban gabonaféle pl. árpa vagy zab a védő növény, úgy célszerűbb a köményt a védőnövényre keresztben járó sorokba vetni, de vigyázzunk arra, hogy a védőnövény sorai

északról délnek, a köményé pedig keletről nyugotnak haladjanak, a midőn is a világosság a köményre jobban hat, mintha a vetés fordítva történt volna. Vetésre jó erőben lévő talajon holdankint 6, soványabb talajon 8 kg. mag kell. A sortáv 32—40 cm. lehet. A vetés ideje ugyanaz, mint a védőnövényé. Lehet a köményt ágyakba is vetni és azután kiültetni, ez azonban költségesebb eljárás. A kömény ápolásának célja a talaj lazítása és a gyomoktól tisztántartás. Az ápolás a védőnövény letakarítása után azonnal megkezdendő; kapálással lazítottassuk fel a sorok közt lévő földet, egyúttal azonban gondoskodjunk arról is, hogy a sorokban lévő gyomok, s a tarlómaradványok kiszedessenek. Ha egyes helyeken a kömény nagyon sűrűn állana, a vetést ritkítani kell. A kapálás öszszel egyszer vagy kétszer a kívánalom szerint ismétlődő. A második év tavaszán ismét meg kell a köményt kapáltatni, de a kapálással nem szabad soká várni, mert már április, májusban a növény hajtani kezd s a talajt csahamar elborítja.

A kömény a maghozam évében gyorsan fejlődik. A mint a melegebb időjárás beáll, bekövetkezik a szárba indulás, csakhamar a virágzás, úgy hogy már gyakran június közepén a magvak élni kezdenek. Az aratás akkor kezdendő meg, a midőn a szalma és magvak megbarnultak. Az aratást vagy sarlózás vagy az egész növény kitépése által lehet végeztetni. Ha azonban azt látnók, hogy a mag egyenetlenül érik, legjobb az érett beczőket levágni s a többinek érését bevégni s azután ezeket is levágni. A termés apró csomókban kötendő össze s azután lépcsőzetesen a szárítás végett öszszeszerakandó. A behordásnál igen óvatosan kell eljárni, hogy a magvak ne hulljanak. A fel- és lerakodásnál a szekér alá ponyvát kell tenni, valamint a szekérbe is csak ponyvába szabad a kéréket berakni. A behordás reggel vagy este végzendő, midőn a kérék kissé megvonódtak.

A kicséplés kézi erővel vagy géppel igen könnyen eszközölhető. A kicséplést magot átrostálás által tisztítottjuk meg.

A kömény átlagos terméshozama holdankint 6—9 q. szem és 12—17 q. szalma. A mag hl. súlya 46—50 kg. közt változik. A szalma mint tüzelőanyag értékesíthető. Egy q. köménymag ára 25—30 ft.

Magyar földmívelési és közlekedésiügyi járadék-intézet. *)

A minisztertanács f. hó 20-án tartott ülésén elfogadta az Union-Bank azon ajánlatát, melylyel ez kerülve a már fennálló bankintézetek hatáskörének lényegébe való ütközést, egy a magyar földmívelési és közlekedésiügy előmozdítását célzó hitelintézet alapítását tervezi, főtartván azonban a nyújtandó állami kedvezmények részére a törvényhozás jóváhagyását. Ezen határozatot az ajánlattevő banknak a miniszterelnök uralmával illetve az érdekelt miniszteriumokkal hónapokon át folytatott tárgyalásai előzték meg. Az Union Bank ajánlatában arra kötelezi magát, hogy Budapesten „Magyar földmívelési és közlekedésiügyi járadék-intézet” cég alatt, teljesen befizetett 20,000 000 korona alaptőkével, hitelintézetet fog létesíteni.

Ezen intézet ügykörébe tartozni fog főképp:

1. Mezőgazdasági hitelszövetkezetek (mezőgazdasági kölcsönpénztárak) talajjavítás, telepítési s egyéb mező- és erdőgazdasági célokat előmozdító szövetkezetek- és egyesületeknek a magyar korona országában való létesítése és szervezése és az ezek céljaira való pénzbeszerzés, különösen egy, a magyar korona országai egész területére kiterjedő, földbirtokosok, mezőgazdák, szövetkezetek, egyesületek és helyi érdekű hitelegyletek részére létesítendő egységes hitelszövetkezet útján a tagok egyetemleges, de hitelrészesedésük erejéig korlátolt szavatossága és az általuk állami hozzájárulással alkotandó biztosítéki alap lekötése mellett nyújtandó kölcsönök által.

2. Az intézet földbirtokosok és mezőgazdák-nak folyó számla hitelt fog nyújtani jelzálog vagy

kézizálog vagy más megfelelő biztosítékok ellenében és végre

3 kamatozó járadékjegyeket fog az imént említett célokra kibocsátani.

A tervbe vett szervezetnek sikeres keresztülvitele céljából az egész országban képviselvek fognak fölláttatni.

Az 1 alatti állami hozzájárulás az egységes hitelszövetkezet tagjai által létesítendő biztosítéki alaphoz 20,000,000 korona névértékű magyar koronajáradékot fog kitenni.

Ezen hozzájárulási összegnek a hitelszövetkezet veszteségei esetén leendő igénybevétele tárgyában olyképp történt intézkedés, hogy egyrésztől fizetéképes szövetkezeti tagok belépése biztosítottassék, másrésztől pedig ezen hozzájárulás egyoldali felhasználása ellensúlyoztassék, mert 30 év múlva a kormány kívánságára az állami hozzájárulási összegből igénybe nem vett rész visszaadandó.

Az intézet már fölemlített főcéljával összhangban föladatának fogja tekinteni a vasutépítés (különösen a mezőgazdasági, ipar- s harmadrendű vasutak) fejlesztését, az e célra szükségelt tőkék jobb mobilizálása által, a miért is a) kamatozó kötvények és részvények alapján; biztosított vasuti kötvényeket; b) még nem jövedelmező közlekedési vállalatok kötvényei ellenében, de csak még egyéb megfelelő biztosítékok mellett 10 évi esedékesség-nél nem hosszabb lejáratu kamatozó járadékjegyeket lesz jogosítva kibocsátani.

Kizártnak leszen tekintendő vasuti koncessziók és építkezések elvállalása, valamint a tőzsdé-, áru- és közraktári üzletnek gyakorlása.

Az ajánlat lényegesebb pontozatai megállapítják még, hogy az igazgatóság $\frac{3}{4}$ -ed részben magyar állampolgárokból álljon, kiknek választása miniszteri megerősítést igényel, hogy a kormány jogosítva leszen az igazgatóságba két tagot kiküldeni, s hogy az alapszabályok pontos betartásának, különösen pedig a biztosítéki alap kezelésének kellő ellenőrzése céljából kormánybiztos fog az intézet-bez kinevezetni.

Az Union-Bank az újintézet részvényeit hosszabb idő előtt piacra nem hozhatja s köteles lesz a részvények kibocsátását Ausztriában és külföldön is eszközölni.

Az ajánlat jóváhagyása folytán az intézetnek adandó hozzájárulási összeg tárgyában mielőbb törvényjavaslat lesz az országgyűlés elé terjesztendő, melylyel egyúttal az intézetnek az általa kibocsátandó címletek részére adandó kedvezmények s ezen kedvezményeknek a már fennálló intézetek kibocsátásaira leendő kiterjesztése is szabályoztatni fog.

Az Union bank kötelezte magát, hogy a javaslatnak törvényé válása után a Magyar leszámítoló- és pénzváltó bank közreműködése mellett, a járadék intézetet a lehető legrövidebb idő alatt létesíteni fogja.

Az ezekben ismertetett célú pénzügyintézet kétségtelenül nagy szolgáltatásokat ígér az országos hitelügynek.

Irodalom.

Falusi gazda naptára. 31-ik évfolyamába lép az idén a magyar gazdáknak ez a kedvelt naptára. Kovácsy Béla a „Gyakorlati Mezőgazda” szerkesztője tapintattal ad benne utbaigazítást, a gazdaság minden terén. A hasznos tudnivalók egész sorozata nyújt tájékozást a gazdának s alig van újítás a gazdaság körül, melyet szerkesztő tanúságos módon szóvá nem tenne. A gazdag tartalomból csak a következőket emeljük ki: Visszapillantás az elmúlt év gazdasági eseményeire; Alacsony gabonárak; Havi teendők emlékeztetője, és 35 kisebb-nagyobb czikk a földmívelés és állattenyésztés köréből. Kiadta a Franklin-Társulat. Ára 80 kr.

Vegyes közlemények.

— Gyászhir. Legidősb Rucska János bites ügyvéd, városi bizottsági tag és az erdélyi gazd. egyeslet alap. tagja folyó év december 1-én, reggeli 1 órakor, életének 85-ik évében, öregsegi végelgyengülés következtében, földi életét csendesen bevégezte. Nemes egyszerűség, kevéssel való vidám meglegedés, igazi szívójság, rokonaihoz ragaszkodás s mindennek felett tiszta jellem hunyt el benne örökre. Temetése december 3 án délután $\frac{1}{2}$, 3 órakor nagy részvét mellett ment végbe. Nyugodjék csendesen!

— Kérelem a lóhermag termelő gazdákhoz. Az új mezőrendőri törvény szerint arankás heremagvakat elvetni nem szabad. Hazánkban egyedüli intézmény az erdélyi gazdasági egyeslet heremag tisztító raktára, hol a gazdaközönség arankás vetőmagját megtisztíttja. De tapasztaltuk, hogy a gazdaközönség késő tél végére hadja a tisztítást és akkor egyszerre küldi be vetőmagját tisztítás végett. Ily körülmények között a tavalyi raktárunk csak nagy erőmegfeszítés és éjjeli munkával tudott eleget tenni a gazdaközönség kívánalmának. Felkérjük tehát mindazon gazdákat, kik vetőmagjait itt szándékoznak megtisztíttatni, vagy eladás céljából nagyobb mennyiséget kívánnak beküldeni, előre jelezzék, mert már nagymennyiségű mag érkezvén raktárunkba, csak így fogunk eleget tehetni kívánalmaiknak.

— A bábolnai m. kir. ménésbirtok simmenthali tehenészetéből származó növendék bikák a földmívelésiügyi m. kir. minister rendeletére ezentul az eddigi szokástól eltérőleg, árverés útján fognak eladatni.

— Mezőgazdasági biztosítás. A földművelésiügyi miniszter igen behatóan foglalkozik a mezőgazdasági biztosítás kérdésének minden ágával s elhatározta, hogy a kérdés szövetkezeti alapon való megoldását tanulmányoztatni fogja, s már legközelebb a miniszterium kebeléből két szakértőt fog kiküldeni, a kik a mai viszonyokról lesznek hivatva a miniszternek beszámolni. Ha ez előtanulmányok pozitív eredményekre fognak vezetni, a miniszter még a jövő év folyamán anketet hivat össze, s ennek tárgyalásait figyelembe véve, a mezőgazdasági biztosítási szövetkezeti alapon való állami szervezése tárgyában ugyancsak még a jövő évben törvényjavaslatot fog benyújtani a háznak.

— A földmívelésiügyi miniszterium új ügyosztálya. A földmívelésiügyi miniszteriumban, azon okból, mert mindinkább szaporodik azon erdők száma, melyeket a tulajdonos jogi személyek közgazdasági szempontokból az állam kezelésére biznak, legközelebb új ügyosztály fog rendszeresíttetni: nevezetesen az állami kezelés alatt álló törvényhatósági és községi erdők ügyosztálya. Az első ilyen eset épp tíz évvel ezelőtt történt, s ma már 29 megye és 5 törvényhatósági joggal felruházott város területén kizárólag az állam kezeli az összes községi, urbés, közbirtokossági, egyházi és iskolai erdőket. Így módon az állam 4,385 községnek öszszesen közel két millió katasztrális hold területű erdőkomplexumát kezeli s ez már oly személyzetet igényel, hogy külön ügyosztályt kell a kezelés céljaira felállítani. Eddig ezen teendőket az állami erdők kezelésével együtt látták el.

— Juh- és gyadjukivitelünk. A juhok és gyapju nagyarányu elértéktelenedését, a magyar gazdaközönség érzi laginkább, habár az már a külföldön is évek óta nagy lehangoltságot szül a mezőgazdák körében. Ma az exportra kerülő hizott juhokért darabonként alig lehet 8—9 forintot kapni, noha még 1882-ben egy darab juh ára 10—12 frt volt. Az árcsökkenés tehát 6—7 év év alatt igen nagymérvű. A gyapju ára is óriási visszaesést mutat, a tulnaggy verseny következtében. Különösen az ausztráliai és amerikai gyapju nagyarányu importja idézte elő azt, hogy a gyapju ára több, mint 50—60 százalékkal esökkent. Régebben kivittek Magyarországból 120—150 ezer mmázsa nyers gyapjut s ezért befolyt 20—30 millió forint, a kivitel most is elég tekintélyes a súly tekintetéből, de a befolyó összeg alig 10—15 millió Juhkivitelünk az utóbbi tíz év alatt a következőleg alakult:

*) Magyar Gazdák lapja.

kivitel	J u h darab	értéke forint
1884-ben	247.422	3,208 900
1885 "	246.255	4,186 335
1886 "	245.247	4,417 852
1887 "	215 330	2,819 460
1888 "	165.727	1,940 000
1889 "	245 341	2,669.000
1890 "	338 957	3,390.000
1891 "	185.116	1,851.000
1892 "	170 398	1,704.000
1893 "	181.771	1,636.000
Összesen	2,241.573	27,552 547

— **Italmérési engedély nélkül való kimérés.** A pénzügyminiszter f. évi 75,250 sz. a. nagyszabású rendeletet adott ki, a mely kimondja, hogy az italok mérésétől már eltiltott kimérés, az esetben, ha az engedély nélkül való kimérést mégis tovább üzné, a harminczadik hivatali utasítás 562. § a értelmében, a kimérésőtől újabb hivatalból eltiltandó s a kihágás elkövetésére szolgált szeszest ítalai minden egyes esetben lefoglalandók. — A pénzügyminisztert ezen szigorú intézkedésre az a körülmény kényszerítette, hogy az italmérési engedély iránti kérvényekkel már végleg, de sőt már több ízben jogérvényesen elutasítottak az italok kimérésével fel nem hagynak és a minden 2—3 hónapban felvett tényleírások után a kiszabott 5 10 frt bírságot szívesen fizetik, mert a mennyit ekként egy év alatt bírság fejében elfizetnek, annyit megtakarítanak italmérési illeték fejében; másrészt pedig, mert az italmérési engedély elvonása, illetve meg nem adása által keresetüktől, kenyérüktől megfosztva vélik magukat. Könnyen érthető tehát, hogy az országban, főleg pedig a fővárosban, ma már majdnem többen mérik az italokat engedély nélkül, mint engedély alapján. A rendelet különben a pénzügyigazgatóságokkal ez ideig még nem lett közölve.

— **Gyümölcsbehozatal Amerikából.** Az élelmes amerikaiak rendületlen kitartással igyekeznek rajta, hogy mindennemű terményeikkel eláraszthassák Európát. Egyebek közt a nyers gyümölcsbehozatal sem kerülte ki figyelmüket, a mivel most már annyira haladtak, hogy már 1893-ban 1.450,336 hordóval hoztak be, míg az idén ugyáltszik, meg fogja haladni a behozatal a másfél millió hordót. Európában eddig, az amerikai nyers gyümölcs, leginkább Angliában talál elhelyezésre.

— **A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetben megüresedett ösztöndíjas helyet a földmívelésügyi Miniszter Incze Jenő I. éves hallgatónak adományozta**

— **Papp György és Vincze kiviteli és bizományi üzlete címére feladott „gazdasági ipar- és földmívelési termékekért” ha azok részünkre, kocsiakománnyonként „Lagerhaus der Stadt Wien” (Bécsváros raktárába) irányíthatnak, a vasúti szállítási költségek előlegezése mellett, az összérték 60%-ig, olcsó készpénz előleget is ad, a termék készlet legelőnyösebb árbani értékesítéseig Üzleti-tudósítást és levélbéli felvilágosítást a t. cz. gazdaságközönségnek kívánatra díjtalanul ad.**

— **Egy az érdioszeghi vinczellér iskolát végzett gyakorlati gazda, ki 20 év óta működik e téren és erről jó bizonyítványokkal rendelkezik, ezen kívül gőzgépezői vizsgát is tett, megfelelő állást keres Bővebbet a kiadó hivatal,**

— **Kerestetik fajtisza sima járdovány oltóvessző, továbbá tiszta ripária portilistra nemesített járdovány oltóvány biztos helyről. Ajánlatok lapunk szerkesztőségéhez intézendők.**

— **Eladó: 280 drb. angol fésűs anyabirka páronként 12 frtért; 100 drb. válogatott idei bárány páronként 6 frtért és 6 drb. rambauillette kos darabonként 40 frtért. Mind igen szép állatok. Hol? Megmondja lapunk kiadóhivatala.**

— **Gazdák mindazt a mire gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségök van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és legjutányosabbban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely idevonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.**

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonatőzsde.

Buzában a tegnap mutatkozott örvendetes javulást bágyadtabb irányzat váltotta fel ismét; a kínálat gyenge volt és a malmok is tartózkodást tanúsítottak. A forgalom ennek folytán nagyon megcsappant.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtíg.
Buza	6-60	6-95
Rozs	5-25	5-35
Árpa takarmány	5-60	5-90
„ égetni való	6-25	6-80
„ sörfőzdei	7-15	8-15
Zab	5-90	6-20
Tengeri	5-45	5-15
Köles	6-00	6-60

Határidőüzlet.

Az amerikai jelentések buzára $\frac{1}{4}$ cent csökkenésről adnak hírt, míg a párisi és angol piacok ugy buzára, mint lisztre igen szilárd árfolyamokat jelentettek. Piacunkon lanyhán indult az üzlet és tekintettel a gyenge üzletmenetre, az árak kevés ingadozásoknak voltak alávetve. Csupán buzában és tengeriben volt közepes forgalom és ezek árfolyamai inkább tartottak maradtak, míg a zab és rozs igen gyenge forgalomban részesültek és árak 1—2 krral gyengültek a tegnapi esti zárlathoz képest.

Értéktőzsde.

A tőzsde irányzata ingadozó volt. A német trónbeszédnek a tőzsdére vonatkozó kijelentése s a belpolitikai megoldatlan helyzet, nyomott hangulat okozóivá váltak. A spekuláció nagy mértékben realizált s az árnívót az egész vonalon lejjebb szállította. A kedvtelen hangulat a járadékok árfolyamára is nyomást belyőlygált. A helyi piac irányzata mindvégig tartott maradt, sőt a közlekedési értékek s építkezési papírok kisebb árelőnyt is értek el. Valuták és ércváltók feszesebben záródnak.

Kolozsvár, 1894. November 6-ról. Tiszta buza 5 frt 50 kr. 6 frt 25 kr. Rozs 4 frt 80 kr. 5 frt — kr. Törökbuza 5 frt 30 kr. 5 frt 40 kr. Zab 4 frt 60 kr. 4 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. (Métermázsánként.) Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 46 kr. Konyhaliszt 6 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hektoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kósó 9 kr. Disznózsír 64 kr. Bors 1 frt — kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Központi állatvásár.

Bécs. (Szt. Marx) 1894 deczember 5-én. (Papp György és Vincze tudósítása.)

Szarvasmarhavásár. Deczember 3-án felhajtott 4761 drb., melyek között faj szerint: magyar 2016, leng el 851, német 1776 és 118 bivaly volt; nem szerint 3692 ökör, 458 bika és 610 tehén, minőség szerint, 2773 darab hizott, 796 drb. legelő és 1192 darab sovány állat, eredet szerint, felső-ausztriából 308, alsó-ausztriából 83, Stájerhonból 51, Morvából 76, Sileziából 3, Galicziából 714, Bukovinából 137, Magyarország és Erdélyből 3240, Kroatia és Slavóniából 46, Bosniából 103 darab volt. Bécsi mézrosok által 2743, külföldiek 1147, vidékiek 809 darabot vásároltak. Eladatlan maradt 14 hizó, 3 legelő és 45 darab sovány állat. A múlt hetihez képest 261 darabban több hajtván fel, ennek dacára mivel a kínálat különösen jobb minőségű állatokban mintegy 500 darabbal volt kevesebb, az árak általában változatlanul maradtak. Jegyeztek 100 kilonként élősúlyban, szokásszerű levonással a vevő részére, magyar hizó ökör 55—68 frtíg, lengyel 54—65 frt, német 56—71 frtíg, magyar legelő ökrök 50—57 frtíg. Sovány állat 25—52 frtíg darabonként. Vásáron kívül a bécsi mézrosok 192 darabot vásároltak. A múlt héten, bécsi mézrosok által a vásáron 3765 darab és azonkívül 345 darab vágómarha vásároltatott.

Sertésvásár: Deczember 4-én felhajtott 9649 darab kövér sertés. Változatlan üzletirányzat mellett jegyeztetett. Első minőségű 38—39 kr, közép és öreg 36—37 kr, könnyű 33—35 kr és fiatal sertés 28—41 kr, kilonként élősúlyban, fogyasztási adó nélkül.

Juhvásár. November 29-én felhajtott 4911 drb. Igen vontatott üzletirányzat mellett jegyeztek: kiviteli juh 15—22 frt, feljavított juh 13—17 frt, selejtes juhot 5—12 frtíg páronként.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év november hó 27-én tartott marhavásárról.

Ló felhajtott 470 darab, eladatott 220 darab. — Marha felhajtott 1630 drb, eladatott 730 darab. — Sertés felhajtott 3450 drb, eladatott 2820 drb.

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1894. Nov. 23-án. Az üzlet csendes volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 klg. nehéz 43 $\frac{1}{2}$ —44 kr 280—300 klg. nehéz 44—44 $\frac{1}{2}$ kr. Öreg 300 klg. tuli 42—43 kr. Vidéki sertés 42—44 kr. Szerb 40—43 kr. Román — kr. tiszta klkg, páronként 45 klg éltsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleségárak: Tengeri frt 6.80 Arpa frt 6.30 Kőbányán átvéve.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Gy-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	683	706	670	525	880	641	700
Elegy buza	„	595	685	585	400	580	569	520
Rozs	„	525	412	476	380	525	472	429
Árpa	„	—	468	415	—	—	581	—
Zab	„	600	580	485	300	800	500	489
Törökbuza	„	525	565	484	350	525	528	575
Széna	„	320	400	280	180	500	200	180
Alomszalma	„	200	110	100	90	300	120	150
Túzifa	km	330	250	320	300	260	325	260
Marhahus	kg.	46	44	48	40	44	52	48
Nov.		1	12	6	31	17	16	27

A piaci cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	680	600	625	725	630	560	650
Elegy buza	„	600	500	500	600	520	500	475
Rozs	„	450	380	475	500	400	460	475
Árpa	„	450	500	450	500	—	—	—
Zab	„	500	580	420	625	330	500	650
Törökbuza	„	520	520	485	500	540	550	475
Széna	„	450	180	200	250	250	—	150
Alomszalma	„	200	100	100	120	100	—	30
Túzifa	km.	200	250	200	200	240	240	265
Marhahus	kg.	44	40	32	44	36	32	44
Nov.		18	6	29	23	4	30	24

A piaci cikkek	Mérték	Szász-Sebes	Csikszereida	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erdőbénye	Fogarasz	Brassó
Tiszta buza	mm.	600	781	630	600	660	770	590
Elegy buza	„	500	700	620	450	600	700	360
Rozs	„	400	555	500	400	500	400	340
Árpa	„	—	541	—	550	—	—	370
Zab	„	300	625	520	700	280	666	270
Törökbuza	„	430	625	640	400	420	475	360
Széna	„	250	250	680	120	250	200	290
Alomszalma	„	120	100	300	50	180	150	120
Túzifa	km	300	190	250	200	263	280	300
Marhahus	kg.	44	36	32	40	44	44	48
Nov.		30	17	13	31	14	13	15

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Eladó 7 drb.

2 $\frac{1}{4}$ éves tenyész-bika

249. (30-x.) (magyar fajta)

Solymosy László

teremei birtokán.

u. p. Nagy-Teremi

Kis-Küküllő megye.

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
PÉNZINTÉZET

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
ALAPÍTVA 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és

legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb fel-

világosítással szolgál az 261 (24-x)

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-utca 16. sz. alatt.

Magyar királyi

281. (9-12.)

államvasutak gépgyára.

Gőzeséplő-garnitúrák,

malom és egyéb ipari czélokra alkalmas

hengerkazános-lokomobilok,

szalmakazaló-gépek,

gőzkukoriczamorzsolók, Stibor-körfűrészek

mindig csak

a magy. kir. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA vezérügynökségénél. Budapest, VIII., József-körút 41. sz. a. rendelendők meg.

Figyelmeztetés !!

Óva intünk azon visszaélések elől, melyek a m. kir. államvasutak gépgyára kitűnő hírnevével, általunk nem ismert számtalan utazó ügynök részéről elkövetetnek, olyformán, hogy a gazdaközönség jóhiszeműségét kihasználva, a mi közegeinként mutatják be magukat, magyar állami gépet ajánlanak és azután más, szintén magyar elnevezésű gyártmányt szállítanak. — Midőn tehát e részben a legnagyobb óvatosságot ajánljuk, tisztelettel kérjük a n. é. gazdaközönséget, hogy csakis azon egyéneket ismerje el a mi közegeink gyanánt, a kik közjegyzőileg hitelesített meghatalmazásunkat felmutatni tudják.

Tisztelettel

A m. k. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége.

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda czégnél

KOLOZSVÁRT

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu

phosphor
nitrogén
kali

műtrágyáit

nemkülönbön szabadalmát képező

külföldi legességeit
mindennemű gazdasági növényekre.

A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart
TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinek készségeggel küld.

117 (49-x)

az igazgatóság.

2 arany, 13
ezüst érem.

9 dísz- és elismerő okmány

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

lovak, szarvasmarha és juhok számára.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelő-képesség fokozása czéljából.

Egy dobozzal 70 krajczár, fél dobozzal 35 krajczár.

Kapható minden gyógyszerárban és droguistánál. Tessék a fönnbbi védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle korneuburgi marha táppor.

Fő letét: KWIZDA FERENCZ JÁNOS

osztrák cs. és kir. és román kir. udv. szállító
223. (15-15) kerületi gyógyszerára

KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE.

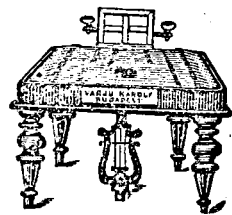
BUDAPEST, ALKOTMÁNY UTCZA 31. SZÁM.

Lóhere, luczerna és egyáltalán gazdasági magvakat
legmagasabb áron vásárolunk.

MŰTRÁGYÁK-, ERŐTAKARMÁNYOK-
Gazdasági gépek.

Szives figyelmébe ajánljuk a t. cz. gazdaközönségnek üzleti heti értesítőket, melyet kívánatra bárkinek megküldjük.

291. (13-x)

CZIMBALOM

erős tiszta csengő hanggal jótállás mellett. Saját gyarmányú harmonika, hegedű, fuvola és egyéb hangszer és kellékek jutányos áron kaphatók.

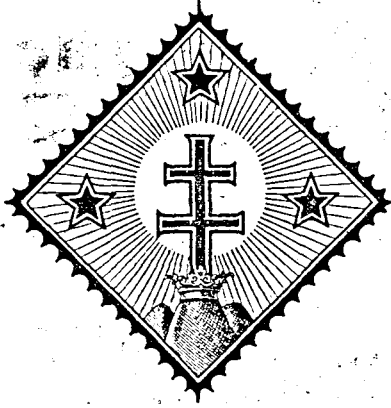
Képes nagy árjegyzéket ingyen küld

VARJÚ KÁRQLY

hangszergyáros,
számos arany és ezüstérembirtokosa.

Budapest, VIII., Kerepesi-út

297. 47. sz. (7-52)

201. (49-x)

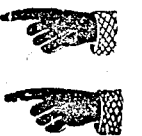
2-szeres és 3-szoros

t e r m é s e k

csakis mesterségesen szárított

műtrágyával

érhetők el.

„HUNGARIA“

műtrágya-, kénsav és vegyi ipar részvény-társaság Budapest.

Herényi Gotthard Sándor Rovara Frigyes

művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetkezet célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezői gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.

Üzleti berendezés.

Sürgőnyezim:
Mezőgazdák, Budapest.
Hiv. óra 1/2 9-1-ig és 2-5-ig.

Áruraktár czíme:
M. A. V. nyugoti pályaudvarán lévő köz-
raktári vállalat XX. számú raktár.

Bizomány-osztály.

Hadseregellátás.
Gabonaeladás.

Erőtakarmányok vétele.
Fedezeti tőzsdei kötések.

Áru-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb
minőségben.

Építkezési anyagok.

Gazdasági vasneműek.

Gyapju és hizott marha bizományi ér-
tékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindennemű vetőmagvak megvétele és
eladása. Eredeti külföldi magvak. Here-
magvak bérrostálva.

Gazdasági gép osztály

M. k. államvas. gépgyára mező-
gazdasági gépeinek szövetkezeti kép-
viselősege.

Adriance Platt & Co. new-yorki

kaszáló, marokrakó és kéveköto gépeinek
kizárólagos képviselőse.

V. Vermorel-féle Éclair-permete-
ző kizárólagos képviselőse.

Csonka Bánki-féle petroleum-mó-
torok mezőgazdasági képviselőse.

Mindennemű kipróbált solid kivitelű
gazdas. gép jutányos beszerzése.

Gazdasági géptelepek, malmok, takar-
mányos és tejes kamarák berendezése.

A szövetkezet alapszabályait és hetenkint egyszer megjelenő „Üzleti Értesítőjét“ kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. 296. (9-13)

1894. évi mezőberényi és martonvásári kiállításokon ismét
első legmagasabb díjakkal kitüntetve.

KÜHNE E.-féle takarmány-füllesztők (Ventzky szabadalma)

melynek kitünősége, gyors működése és könnyű kezelhetősége felől számos magyar gazda
bizonyítványa rendelkezésre áll; továbbá **szecskavágók, répavágók, mor-
zsolók, darálók, járgányok és takarmánykamra-berendezé-
sek** legjutányosabb árak mellett kaphatók

KÜHNE E.

gazdasági gépgyarában, Mosonban.

Főraktár jelenleg: Budapest, VI., Váci-körút 57a. sz.

(saját házában.)

244. (33-36)

EGERESI műtrágya-gyár KRAMMER J.

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek. — Részletes árjegyzékkel sz. I a gyár központi irodája
Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (49-52)